

ARHIVSKA GRAĐA VJERSKIH ZAJEDNICA //
ARCHIVAL RECORDS OF RELIGIOUS COMMUNITIES

Edicija ZBORNICI - Knjiga 1 // Edition „PROCEEDINGS“ - Book 1

Izdavači // Publishers:

Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona Tuzla
Institut za društvena i religijska istraživanja u Tuzli

Za izdavača // For Publishers:

Prof. dr. Izet Šabotić
Dr. sc. Šefko Sulejmanović

Redakcija // Editorial Board:

Prof. dr. Izet Šabotić, dr. sc. Šefko Sulejmanović, prof. dr. Sead Selimović,
mr. sc. Omer Zulić, mr. Jasmin Jajčević, Hatidža Fetahagić, prof, Emir Šečić, prof.

Urednik // Editor:

Mr. sc. Omer Zulić

Lektor // Lector:

Hatidža Fetahagić, prof.

Korektor // Proof Reader:

Mr. Jasmin Jajčević

DTP i prevod na engleski jezik // DTP and English Translation:

Adnan Tinjić, prof.

Štampa // Printed by:

„OFF-SET“ d.o.o. Tuzla

Za štampariju // Representative of the printing company:

Sadika Murić

Tiraž // Issues:

300

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

930.25(2-9)(497.6)(063)(082)

OKRUGLI sto “Arhivska građa vjerskih zajednica: stanje, značaj i zaštita” (2019 ; Tuzla)

Arhivska građa vjerskih zajednica : zbornik radova / Okrugli sto “Arhivska građa vjerskih zajednica: stanje, značaj i zaštita”, održan u Tuzli, 30. marta 2019. godine = Archival records of religious communities : conference proceeding / The Round Table “Archival records of religious communities: status, significance and protection”, held in Tuzla, March 30, 2019 ; [prevod na engleski jezik, english translation Adnan Tinjić]. - Tuzla : Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona : Institut za društvena i religijska istraživanja, 2020. - 129 str. : ilustr. ; 25 cm. - (Edicija Zbornici ; knj. 1 = Edition Proceedings ; Book 1)

Bibliografske i druge bilješke uz tekst. - Summaries.

ISBN 978-9926-8487-0-5 (Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona)

ISBN 978-9926-8312-7-1 (Institut za društvena i religijska istraživanja)

COBISS.BH-ID 39676422

**ARHIVSKA GRAĐA
VJERSKIH ZAJEDNICA**

- Zbornik radova -

Okrugli sto “Arhivska građa vjerskih zajednica: stanje, značaj i zaštita”, održan u Tuzli, 30. marta 2019. godine

**ARCHIVAL RECORDS OF
RELIGIOUS COMMUNITIES**

- Conference proceeding -

The Round Table “Archival records of religious communities: status, significance and protection”, held in Tuzla, March 30, 2019

Tuzla, 2020.

SADRŽAJ // CONTENTS

PREDGOVOR	1
FOREWORD	3

UVODNA I POZDRAVNA IZLAGANJA//INTRODUCTIONS AND WELCOME

Dr. sc. Šefko SULEJMANOVIĆ	7
Hatidža FETAHAGIĆ	9

ČLANCI//ARTICLES

Prof. dr. Sead SELIMOVIĆ

<i>Značaj historijskih izvora koji nastaju u radu vjerskih zajednica za istraživanje savremene historije Bosne i Hercegovine // Significance of historical sources emerging in the work of religious communities for research of contemporary history of Bosnia and Herzegovina</i>	13
---	----

Dr. sc. Dražen KUŠEN

<i>Stanje, vrijednost i zaštita vjerskih arhiva u Hrvatskoj - stručna i politička perspektiva // Status, appraisal and conservation of the archives of religious communities in Croatia - A professional and political perspective</i>	25
--	----

Milena POPOVIĆ SUBIĆ

<i>Arhivska građa vjerskih zajednica u Vojvodini // Archival material of religious communities in Vojvodina</i>	41
---	----

Dr. sc. Šefko SULEJMANOVIĆ, Muhamed HODŽIĆ

<i>Kratak pregled arhivske građe Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini - stanje, značaj i sređenost // Short review of archival material the Islamic community in Bosnia and Herzegovina - status, the importance and arrangement</i>	55
--	----

Fra Franjo NINIĆ

<i>Arhivarstvo franjevac Bosne Srebrene u Bosni i Hercegovini, provinciji Bosni Srebrenoj i Tuzli // Archives of the Franciscans of "Bosna Srebrena" in Bosnia and Herzegovina, the province of Bosna Srebrena and Tuzla</i>	69
--	----

Mr. sc. Dženan RAHMANOVIĆ

Arhivska građa Medžlisa Islamske zajednice Tuzla - status i perspektive // Archival records of the Majlis of the Islamic community of Tuzla - status and perspective 81

Mr. sc. Omer ZULIĆ

Arhivska građa vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini - specifičnost i značaj saradnje sa arhivima // Archival records of religious communities in Bosnia and Herzegovina - specificity and importance of cooperation with archives 87

Mr. Jasmin JAJČEVIĆ, Adnan TINJIĆ

Zaštita arhivske građe vjerskih zajednica // Protection of archive works of the religious community 99

PRIKAZ // REVIEW

Adnan TINJIĆ

Dražen Kušen, Arhivi vjerskih zajednica u sjevernoj Hrvatskoj – razvoj, tipologija, sadržajni značaj, Državni arhiv Osijek, Osijek 2018, 336 str. 115

PRILOZI I FOTOGRAFIJE // ANNEXES AND PHOTOS

Prilozi i fotografije sa okruglog stola “Arhivska građa vjerskih zajednica - stanje, značaj i zaštita”, Hotel “Mellain”, Tuzla, 30. mart 2019 123

PREDGOVOR

Arhivska građa predstavlja nezamjenjivo i neprocjenjivo pisano kulturno-historijsko naslijeđe, odnosno historijske izvore neophodne za istraživanje i razumijevanje historijskih procesa, događaja i pojava u bližoj ili daljoj prošlosti. Stoga se čuvanju i zaštiti iste mora pokloniti dužna pažnja, kako bi ista bila sačuvana, te na taj način dostupna stručnoj, naučnoj, ali i široj javnosti za istraživanje i korištenje.

Vrijednu i značajnu arhivsku građu, između ostalog stvaraju i vjerske zajednice u Bosni i Hercegovini. Iste stvaraju arhivsku građu, koja predstavlja historijske izvore, prevashodno o vjerskim, ali i drugim segmentima društva, kao što su kulturna dešavanja, obrazovni procesi i aktivnosti, humanitarni rad i slično. Međutim, postavlja se pitanje da li se arhivska građa vjerskih zajednica čuva i štiti na adekvatan način, te da li vjerske zajednice mogu same adekvatno urediti ovu oblast, bez uključivanja arhivskih ustanova. Naime, nadležni arhivi, ne vrše stručni nadzor nad stvaraocima i imaocima arhivske građe iz oblasti vjerskih zajednica. Stoga se smatra da se arhivskoj građi vjerskih zajednica ne poklanja dovoljna i dužna stručna i institucionalna pažnja, a što se sve može odraziti na sređenost i sačuvanost arhivske građe vjerskih zajednica.

Stoga su Društvo arhivskih zaposlenika TK i Institut za društvena i religijska istraživanja u Tuzli, organizovali i realizovali okrugli sto na temu "Arhivska građa vjerskih zajednica - stanje, značaj i zaštita". Naime, ovim okruglim stolom htjelo se kroz naučne i stručne radove i promišljanja ukazati na značaj arhivske građe vjerskih zajednica. Osim toga, kroz radove učesnika skupa koji dolaze upravo iz vjerskih zajednica, cilj je bio ukazati na trenutno stanje sređenosti i uslova za dugoročno čuvanje arhivske građe. Na temeljima iznesenih stavova, u radu okruglog stola su izneseni i radovi i prijedlozi za unapređenje zaštite arhivske građe vjerskih zajednica, kako one koja nastaje na konvencionalnim nosačima, odnosno papiru, tako i na novim nosiocima zapisa.

Na okruglom stolu je prezentovano ukupno osam radova eminentnih stručnjaka iz oblasti arhivistike, informacionih tehnologija i historiografije. Predstavnici Islamske zajednice (Gazi Husrev-begova biblioteka - Arhiv islamske zajednice Sarajevo, Medžlis islamske zajednice Tuzla), te katoličke zajednice (Franjevački samostan Tuzla), su predstavili radove u kojima je ukazano na stanje, značaj i vrste arhivske građe koja se čuva u ovim vjerskim zajednicama. Značajno je istaći da je Okrugli sto bio sa međunarodnim učešćem, jer su istom prisustvovali arhivski stručnjaci iz Hrvatske i Srbije. Oni su prezentovali teme koje se odnose na arhivsku građu vjerskih zajednica u Hrvatskoj i Vojvodini, a čija iskustva bi trebala u značajnoj mjeri koristiti i vjerskim zajednicama u Bosni i Hercegovini, ali i arhivskoj službi Bosne i Hercegovine. Značajna iskustva, prijedloge i promišljanja iznijeli su i arhivski stručnjaci iz Bosne i Hercegovine. Na značaj arhivske građe vjerskih zajednica za istraživanja savremene historije, u svom radu je ukazao uvaženi profesor Odsjeka za Historiju Filozofskog fakulteta u Tuzli.

U okviru Okruglog stola, promovisana je i knjiga prof. dr. Dražena Kušena, pod nazivom *Arhivi vjerskih zajednica u sjevernoj Hrvatskoj – razvoj, tipologija, sadržajni značaj*. Navedena publikacija je suštinski i konceptualno također dala doprinos uspješnoj realizaciji Okruglog stola.

Na kraju, bitno je naglasiti da je u okviru realizacije Okruglog stola upriličeno potpisivanje Sporazuma o saradnji između organizatora skupa: Društva arhivskih zaposlenika TK i Instituta za društvena i religijska istraživanja u Tuzli. Okrugli sto je pobudio značajnu pažnju stručne i naučne javnosti, te medija koji su propratili realizaciju istog.

Uzimajući u obzir značaj teme okruglog stola, kao i izloženih radova, organizatori su smatrali za bitno da se isti publikuju u posebnom zborniku radova, kako bi radovi na taj način bili dostupni širem krugu zainteresovanih građana.

Urednik

FOREWORD

Archival records represent an irreplaceable and invaluable written cultural-historical heritage, historical sources necessary for the research and understanding of historical processes, events and phenomena in the recent or distant past. Therefore, the care and protection of the same must be given due care so that it is preserved and thus accessible to the professional, scientific and the general public for research and use.

Valuable and significant archival records are created, among other things, by religious communities in Bosnia and Herzegovina. They create archival records that represent historical sources, primarily about religious, but also other segments of society, such as cultural events, educational processes and activities, humanitarian work, etc. However, the question arises as to whether the archives of religious communities are adequately preserved and protected, and whether religious communities themselves can adequately regulate this area, without the involvement of archival institutions. Namely, archival institutions do not perform professional supervision over the creators and holders of records kept by religious communities. Therefore, it is considered that the archives of religious communities are not given sufficient and due professional and institutional attention, which can all reflect on the orderliness and preservation of records created and preserved by religious communities.

Therefore, the Association of Archival Employees of Tuzla Canton and the Institute for Social and Religious Research in Tuzla, organized and implemented the round table with the topic: "Archival records of religious communities - status, importance and protection." Namely, this round table was intended to point out the importance of the archives of religious communities through scientific and professional papers and reflections. In addition, through the works of the participants of the gathering who come from religious communities, the goal was to point out the current state of order and conditions for long-term preservation of archival records. On the basis of the presented views, the work of the round table also presented papers and proposals for improving the protection of archival records of religious communities, both those created on conventional media, i.e. paper, and on new media.

A total of eight papers by eminent experts in the field of archiving, information technology and historiography were presented at the round table. Representatives of the Islamic Community (Gazi Husrev-beg Library - Archives of the Islamic Community Sarajevo, Majlis of the Islamic Community Tuzla), and the Catholic Community (Franciscan Monastery Tuzla), presented papers indicating the state, importance and types of archives stored in these religious communities. It is important to point out that the round table was with international participation, because it was attended by archival experts from Croatia and Serbia. They presented topics related to the archives of religious communities in Croatia and Vojvodina, and whose experiences should significantly benefit the religious communities in Bosnia and Herzegovina, as well as

the archival service of Bosnia and Herzegovina. Significant experiences, suggestions and reflections were also shared by archival experts from Bosnia and Herzegovina. The importance of the archives of religious communities for the research of modern history was pointed out in his work by a respected professor of the Department of History at the Faculty of Philosophy in Tuzla.

The round table also included presentation of the book written by prof. dr. Dražen Kušen, titled „Archives of Religious Communities in Northern Croatia - Development, Typology, Significance“. The mentioned publication essentially and conceptually also contributed to the successful realization of the round table.

Finally, it is important to emphasize that realization of the round table included the signing of the Agreement of Cooperation between the organizers of the round table: the Association of Archival Employees of Tuzla Canton and the Institute for Social and Religious Research in Tuzla. The round table attracted significant attention of the professional and scientific public, as well as the media that followed its realization.

Taking into account the importance of the topic of the Round table, as well as presented papers, the organizers considered it important that they be published in a special collection (proceedings), so that the papers would be available to a wider circle of interested readers.

The Editor